

Stari Džuldaš in njega sin Mamet.

Povest iz življenja v srednje-azijskih pustinjah od N. N. Karazina.

(Dalje)

"Kdo ste vi, dobri ljudje? Kje sem jaz?" začel se je v koči popolnoma neznan glas...

Mamet ni zastopil ničesar, a tudi stari Džuldaš ni brzkone ničesar razumeval...

"Ti, spi, zakaj si se vzbudila, spi", rekel je Mamet po svojem in pokazal jej z roko na posteljo...

Hotel se jej približati, no ona se je še bolj zježila, strah jej je švignol v očeh...

"Kje sem jaz, dobri ljudje, kaj je z menoj?"

Mamet skočil na noge, naravnost k dverim, odrine zapah in odpre. Vlačna, hladna sapa je pihnila v kočo in ugasnil je žirnik v Džuldaševih rokhi.

Mamet je bežal v grmovje, skrnil se tam in sedel na zemljo. Tako je presedel do ranega jutra...

Kaj se je Džuldaš med tem pogovarjal z najdenko, znano je le Allahu. Zjutraj, ko se je Mamet vrnil...

Džuldaš mu je šepnil, naj molči, naj je ne razprašuje, ne hodi naj bliže, naj je ne plaši...

"Kaj pa se je zgodilo, ata? Povej mi. Ne muči me, za Allaha!" "Vidiš, sinček, dejal je s slovenskim glasom stari Džuldaš...

"Svetla", ponavljal je brezčutno mladi ribič ter previdno sedel k ognju da bi ogrel svoje v mrazu otrpnеле ude.

8.

Drugo življenje se je pričelo na otoku po tej osodepolni noči. Brž ko ne, odnesel je "črni duh" vse veselje in radosti otočanom.

Rumenec jej je iz lica izginol, polni ustni ste jej pobledele, oči so se globlje udrele. Sile njene so neprestano pojemale in umirale.

Prej, ko se jej je Mamet dobričal, gledala ga je ona saj s svojimi očmi steklenimi očmi, smejala se mu je, a sedaj zrò te žive jasne oči tja v beli dan z nemim ukorom.

Sploh najdenka je jela trgovati, plakati po cele noči; no tudi po dnevu bile so njene oči le redkokdaj suhe.

In tudi "najdenka" prenehala je ona biti.

Stari Džuldaš je zvedel nekako, da jej je ime Katarina in tako je tudi sinu svojemu priobčil to ime.

Od začetka je imel Mamet sez z jezikom opraviiti; on ni nikdar mogel izgovoriti tega imena, no nazadnje se ga je vendar privadil.

Noč in dan hira tarnaje prejšnja "najdenka", sedanja Katarina, a Mamet, gledajoč na njo, tuzuje se enkrat toliko od nje.

Prej ni bilo med njima nikakih razgovorov, no vse jedno nekako sta vendar razumevala drug drugega.

Poprej ni bilo Mametu moči, niti ure prestati brez svoje najdenke; ni je izpuščal iz oči, a sedaj ni on v stanu prebiti z njo na samem dvorišču...

Memu tigru pogledal bi smelo v oči, pred krivim nožem tega krvnika bi ne zamežikal, a d tam krotkim, no ponim vzlemedega, bridkega ukora, ne strpi divjaka; on ne more prenašati nezapopadne bolesti, ki se mu vna srca, ki ga srize in kakor z ravnimi kleščami ščiplje.

Tudi stari Džuldaš je postal nekako čudno zamišljen.

Tu se je zgodilo nekaj, česar ni Mamet razumel. On je jel opazovati, da Katarina lažje prenaša navzročnost tega starega, zopernega človeka, kakor njega samega; zdela se mu je, da jej je lažje, da plaka vselej manj po tem, ko je prebila jedno uro ali dve na samem z Džuldašem.

Doslej še nepoznani občutek pekoče bolesti jel se v vrnjati sinu v srce in ga delal sovražnega proti očetu. Vedno bolj pogosto jelo se je zopet ponavljati davno že opuščeno, osornost.

vedenje Mametovo, a vedno bolj potpuzljivo prenašal je Džuldaš sinove surovosti.

In tako se je brezkončno dolgo, pušto in dolgočasno vlekla deževna zima. Zdelo se je, da ne bode konca temu pustemu, brezljudnemu in brezposelnemu vremenu.

9.

"Potovali smo k možu", pripovedovala je tiho Katarina starem Džuldašu enkrat, ko je bil Mamet odšel po opravkih v najbolj oddaljeni konec otočji.

Stari ribič je sedel zamišljeno, s palico brskal po pepelu in pazljivo poslušal pripovedovalko.

"No potovali smo k možu", govorila je ona. "Mož moj je nadzornik skladišč v Petrovo-Aleksandrovsku (sedež ruske gosposke in poveljništva za Amu-Darjnsko na reki Amu-Darja), a jaz sem živila toliko časa v Kazali, dokler ni moj mož na svojem novem mestu vse uredil.

"Res je!" pritrilil jej je Džuldaš. "Posebno če je on še vojak na odpustu."

"Odrinoli smo na sv. Petra dan, no to petek. In ta petek, kako osodepolnim se je pozneje pokazal! Do Baj-Murata dospeli smo četrti dan popolnoma srečno. Velblodi so zdravi, voz ne težek, pot lepa, a za Baj-Murat prišla se je široka, peščena puščava."

"Da, tamkaj je na vse strani puščava. Poznam tisti kraj, je strašna puščava."

"No, tu postalo nam je težavno. Marsikak dan še do vodnjakov nismo prišli; morali smo prenočiti, kjer nas je ravno tema doletela. Enkrat se ustavimo tudi tako, ne več na katerem kraju..."

"Ze vem, kje... hm..." zamrmral je Džuldaš in pogledal v stran.

"Kirgiz je odgnal velblode na pašo, a vojak je legel pod voz spat. Naenkrat čujem, ko se je jelo jedva daniti, da so ljudje na konjih prihajali, — bilo jih ni ravno veliko, — da se okoli našega tovara plazijo in razgovarjajo. Jaz nisem razumela ničesar; ležala sem mirno in samo z očesem izpod plahte pogledavala. Na enkrat skoči Prokofejev izpod telega k meni. Matuska Nikolajevna — razbojniki!"

"Ali so ga ti napadli?"

(Dalje prihodnjaji.)

Advertisement for Dr. Richter's 'SIDRO' Pain Expeller, claiming 30 years of experience and effectiveness for rheumatism and other ailments.

Advertisement for Dr. Josip Vilimek, located at 251 E. 72d St., New York, offering medical services and prescriptions.

Advertisement for Dr. L. H. Herbert, a Danubian physician and oculist located at 120 East Ohio St., Indianapolis, Ind.

Advertisement for a general medical practice at 251 E. 72d St., New York, mentioning various medical services.

Large advertisement for 'KOLEDAR za l. 1904' (Calendar for 1904), highlighting it as a fast and affordable option with 100 illustrations.

Advertisement for 'Potujočim rojakom' (Traveling companions), listing various routes and agents across different regions.

Advertisement for 'Slovensko podporno društvo Srca Jezusovega' (Slovenian Supportive Society of the Sacred Heart), detailing its goals and membership.

Advertisement for 'GOSTILNO' (Inn/Restaurant), promoting quality food and drink, and listing the proprietor Mart n Muhič.

Advertisement for 'JOHN KRACKER' wine, featuring a detailed illustration of a wine bottle and glass, and listing the address in Cleveland.

Advertisement for 'SLOVENSKA GOSTILNA v Ely, Minn.', highlighting its location and quality of service.

Advertisement for 'Anton Rebek', a locksmith and hardware merchant located at 109 Greenwich St., New York.

Advertisement for 'Red Star Line', a shipping and travel agency, listing routes and services.

Large advertisement for 'Compagnie Générale Transatlantique', featuring an illustration of a ship and listing various shipping routes to Europe and the Americas.

Advertisement for 'HOLLAND-AMERICA LINE', offering routes to Europe and listing ship names and capacities.

Advertisement for 'RED STAR LINE', similar to the Holland-America line, listing routes and services.

Advertisement for 'JOHN KRACKER' wine, featuring a detailed illustration of a wine bottle and glass, and listing the address in Cleveland.

Advertisement for 'SLOVENSKA GOSTILNA v Ely, Minn.', highlighting its location and quality of service.

Advertisement for 'Anton Rebek', a locksmith and hardware merchant located at 109 Greenwich St., New York.

Advertisement for 'Red Star Line', a shipping and travel agency, listing routes and services.